

KLINISK SUPERVISION INDIVIDUET OG I GRUPPE

(Clinical Supervision Individually and in Group)

15 ECTS

SEMESTER: 9. Semester

STUDIEORDNING FOR KANDIDATUDDANNELSEN I MUSIKTERAPI, 2022

<https://studieordninger.aau.dk/2023/41/4127>

§18: UDDANNELSESOVERSIGT

Klinisk supervision individuelt og i gruppe –

<https://moduler.aau.dk/course/2023-2024/KAMTP20222?lang=da-DK>

UNDERVISERE

Ulla Holck (modulansvarlig), Hanne Mette Ridder, Charlotte Lindvang

VEJLEDENDE OMFANG

Individuel- og klynge supervision: 7 timer i alt med samme supervisor.

Grupp supervision: 1 time pr. studerende, hele holdet samlet (evt. opdelt ved store årgange).

Kursusundervisning: En undervisningsworkshop á 4,5 time for hele holdet samlet.

MODULETS INDHOLD OG OPBYGNING

Supervisionsmodulet er et kursusmodul bestående af individuel, klynge samt grupp supervision af den studerendes musikterapeutiske arbejde i løbet af 16 ugers fuldtidspraktik på en praktikinstitution. Målet er at bygge bro mellem den studerendes lærerterapeutiske erfaring, musikpraktiske kompetencer, teoretiske viden samt at facilitere udviklingen af en reflekteret praksis

Inden praktikstart tildeles den studerende en individuel supervisor, der også er den studerendes klyngesupervisor. Den individuelle supervisor planlægger sammen med den/de studerende, hvordan balancen mellem individuel og klyngesupervision skal være. Balancen kan justeres løbende efter behov, dog således at der minimum er to gange klyngesupervision i et af musiklokalerne, så der kan inddrages musikalske rollespil etc. i supervisionen. Omkring midten af oktober arrangerer den individuelle supervisor en midtvejsevaluering, hvor praktikstedet, den studerende og supervisor mødes. Her vil den studerende fremlægge sit arbejde, og parterne vil drøfte hvordan praktikforløbet går. Hen mod slutningen af oktober samles hele årgangen til grupp supervision á

1-2 dage, hvor hver studerende fremlægger en udvalgt problematik til supervision. Afhængig af holdets størrelse kan grupp supervisor vælge at opdele holdet i to.

Inden start af observationsfasen udformer den studerende en sides opdatering fra den musikterapeutiske læringsportefølje og sender denne til den individuelle supervisor, således at den kan indgå i overvejelserne af klientudvælgelsen ved observationsfasens afslutning (se under krav til den studerende).

I løbet af de to observationsuger i august udvælger den studerende i samråd med praktikinstitutionen 3 klienter til individuelle forløb, samt 2-4 klienter til et gruppemusikterapiforløb. Dette kan varieres, afhængig af praktikstedet og de rammer og muligheder som praktikstedet giver. I tilfælde hvor gruppeterapi ikke kan lade sig gøre eller fravælges, gennemføres 5 individuelle musikterapiforløb. I tilfælde hvor det ikke er muligt at gennemføre længere terapiforløb, gennemføres tilsvarende flere kortere forløb (korttidsforløb defineres hér som forløb á mellem 1-5 sessioners varighed). Dette kan efter aftale med individuel supervisor varieres efter praksis og muligheder på praktikinstitutionen. Den individuelle supervisor skal godkende antal og sammensætning af klientforløb inden observationsfasens afslutning, og inden der laves endelige aftaler med praktikstedet og klienter.

Efter 2.(3.) session udarbejder den studerende et behandlingsoplæg for hver klient. Dette skal godkendes af den individuelle supervisor før den 4. musikterapisession med klienten, og må ikke videregives til institutionen før denne godkendelse foreligger.

Den studerende skal optage musikterapiarbejdet på audio- og/eller videofiler, medmindre praktikstedet eksplicit har udelukket denne mulighed over for praktikkoordinatoren, inden praktikken start. Samtykke til audio/video- optagelse skal indhentes inden forløbet, eller så tidligt i forløbet som muligt. Desuden skal den studerende skrive udførlige procesnoter efter hver session. Procesnoter og optagelser danner udgangspunkt for supervisionen (om forberedelse, se nedenfor).

Supervisionen tager udgangspunkt i et tema eller en problemstilling, som den studerende fremlægger. Supervisoren skal medvirke til, at den studerende kan anvende sine musikalske og terapeutiske ressourcer på en kreativ og systematisk måde – samtidig med at det sker på en etisk ansvarlig og faglig relevant måde i forhold til klientens problemstilling, behandlingsoplæggets målsætning og praktikstedets behandlingsfilosofi. Endvidere skal supervisoren hjælpe den studerende med at få eventuelt opståede problemer i relation til praktikstedet løst i forhold til den relevante kontekst og med de implicerede partnere. Den individuelle supervisor arrangerer og gennemfører midtvejsevalueringen med praktikstedet, fysisk eller online, og diskuterer i den forbindelse med den studerende, hvad den studerendes oplæg skal bestå i, og hvad der kunne være relevant at få diskuteret.

Gennem supervisionsmodulet og i samarbejde med supervisor reflekterer den studerende over muligheder og problemer i de forskellige faser af musikterapiforløbene, drøfter musikterapeutiske teknikker og metoder, og henvises evt. til relevant faglitteratur i forhold til klientmålgruppen. Den studerende bliver introduceret til supervision som en nødvendig del af musikterapeutisk arbejde, som kvalitetssikring og som en kilde til løbende udvikling af arbejdet. En vigtig del af supervisionen er at hjælpe den studerende til at afklare dynamikker i terapeut-klient relationen bl.a. overførings- og modoverføringsprocesser.

Gennem klynge- og gruppesupervision deltager den studerende i medstuderendes supervisionsprocesser og får derved indsigt i andre klientmålgrupper, og herunder de muligheder og problematikker, der kan være forbundet med musikterapiarbejde i en bredere kontekst. Desuden giver gruppeformatet den studerende mulighed for at medvirke i rollespil, kreative feedbackprocesser, arbejde med reflekterende teams, etc.

Ud over supervisionen indeholder modulet en kursusgang for hele holdet i Observation og Videoanalyse som forskningsmetode med vægt på den etnografiske tilgang. Kursusgangen integrerer undervisning i forskningsmetode med praksis, og understøtter de studerendes forberedelse til supervision og formidling af klinisk materiale.

UNDERVISNINGENS FORM

Før hver supervision skal den studerende forberede et oplæg vedrørende den/de klienter eller de problematikker, den studerende ønsker hjælp til supervisionen. Problemstillingerne skal fremstilles, så de er tilgængelige for supervision, dvs. at den studerende på forhånd skal udvælge relevante uddrag fra procesnoterne samt audio- og/eller videofiler, der illustrerer problemstillingerne. Oplægget til supervisionen sendes på forhånd til supervisor. Ifm. gruppesupervisionen sender den studerende endvidere relevante behandlingsoplæg til gruppesupervisor.

Supervisionen tager udgangspunkt i den fremstillede problematik, og supervisor hjælper den studerende med at skaffe sig et fornødent overblik med henblik på at afgrænse og klassificere de problemstillinger, den studerende præsenterer, samt et fornødent indblik i den studerendes egen rolle i forhold til problematikken. I supervisionen anvendes der musikalske og evt. andre kreative redskaber i processen i det omfang, det giver mening i forhold til problemstillingen.

Ved at deltage i både individuel, klynge- og gruppesupervision får den studerende indblik i og erfaring med forskellige supervisionsformater. I den individuelle supervision er der mulighed for at inddrage problematikker, som den studerende ikke ønsker fremlagt i klynge- eller gruppesupervision med medstuderende.

Undervisningsformen i klynge- og gruppesupervision giver supervisanden erfaring med:

- at få verbal og nonverbal feedback af supervisoren og en gruppe af medstuderende, der kan fungere som reflekterende team
- at indgå i forskellige rollespilsmodeller, hvor den studerende fx. spiller den klient, der er blevet valgt til supervisionen, for at øge indlevelsesevnen og forståelsen af klientens problemstilling
- at blive genkendt i problemstillinger af andre fra gruppen

Undervisningsformen i klynge- og gruppesupervision giver de andre studerende mulighed for:

- at identificere sig med supervisanden eller med den klient som supervisanden beskriver
- at tænke med og tænke videre i det, der bliver formidlet fra den musikterapeutiske praksis og forme spørgsmål, der kan vække nysgerrighed
- at stille sig selv uden for det der bliver formidlet og reflektere over eventuelle uklarheder (udtalte eller udtalte) i forhold til det formidlede
- at komme med ideer samt tilkendegive genkendelige problemstillinger til en medstuderende
- at medvirke i rollespil eller anvende kreative medier med supervisand under instruktion af supervisor

Undervisningsformen i den fælles kursusgang i Observation og Videoanalyse integrerer undervisning i forskningsmetode med praksis, og giver de studerende mulighed for at diskutere og reflektere over eksempler fra deres praktik.

PRØVENS FORM OG INDHOLD

Ved afslutningen af 9. semester afholdes en intern skriftlig prøve i: Klinisk supervision individuelt og i gruppe. Prøven består i udarbejdelse af en skriftlig rapport over supervisionsforløbet. Rapporten, som udarbejdes individuelt, skal være på mindst 5 sider og må højst være på 8 sider. For at alle eksamenskrav kan opfyldes, vil rapporten dog typisk skulle være på 7-8 sider (se nedenfor). Rapporten bedømmes af eksaminator (individuel supervisor). Der gives bedømmelsen bestået/ikke bestået. Besvarelser, som eksaminator vurderer til ikke bestået, bedømmes tillige af en intern censor.

NB: En godkendt supervisionsrapport er en forudsætning for at den studerende kan gå til prøve 9 (Formidlingseksamen).

Supervisionsrapporten skal demonstrere, at den studerende opfylder målbeskrivelserne for modulet. Rapporten skal indeholde følgende:

1. En kort indledning med oplysning om praktikinstitutionen og herunder hvilken form for institution, der er tale om, samt en kort introduktion til klientmålgruppen og relevante samarbejdspartnere
2. En kort beskrivelse af forskellige anvendte supervisionsmetoder under modulet
3. En oversigt over de temaer den studerende har fremlagt i supervisionen
4. En uddybning af et af temaerne/problemstillingerne, der har været fremlagt i supervisionen. Herunder en refleksion over supervisionens betydning for nye handlemuligheder i forhold til denne problemstilling, samt betydningen af denne proces for udviklingen af en kommende musikterapeutidentitet (gerne med relevante referencer til dele af Resonant Learning in Music Therapy (se litt.-liste))
5. En refleksion over egne ressourcer, grænser og behov for udvikling af ressourcer i forhold til en kommende musikterapeutidentitet, som erfare under supervisionen

KRAV TIL DEN STUDERENDE

Omfang og forventning

Modulet er på i alt 15 ECTS, hvilket svarer til omkring 405 arbejdstimer fordelt på ca. 100 timer til supervision (behandlingsoplæg, forberedelse/bearbejdelse, supervision og supervisionsrapport), og ca. 300 timer på behandling, tilstedeværelse på institutionen samt pensumlæsning.

Det er den studerendes ansvar:

- at udforme max 1 normalsides opdatering fra musikterapeutisk læringsportefølje med opridsning af egne vigtige temaer af relevans for praktikken og supervisionsforløbet og sende denne til den individuelle supervisor inden klientudvælgelse ved observationsfasens afslutning
- at udvælge klienter til individuel og gruppeterapi ud fra ovenstående forskrifter, og få antal klientforløb og deres sammensætning godkendt af individuel supervisor ved observationsfasens afslutning
- at sørge for at individuelle og klyngesupervisionsforløb aftales med supervisor, så de anvendes bedst muligt i forhold til det musikterapeutiske arbejde
- at udarbejde behandlingsoplæg for alle klienter og få dem godkendt af den individuelle supervisor før 4. musikterapisession med klienten. Ingen behandlingsoplæg må videregives til institutionen før supervisors godkendelse.
- at anvende supervisionen relevant, dvs. fremlægge relevante problemstillinger og søge information og hjælp ved tvivlsspørgsmål
- at forberede supervisionen, så relevante problemstillinger er tilgængelige for supervision, herunder udvælge relevante protokolafsnit samt audio- og/eller videofiler fra de(t) pågældende klientforløb
- at sende relevant behandlingsoplæg og supervisionsoplæg til gruppesupervisor i aftalt tid, inden gruppesupervisionen
- at forberede oplæg til midtvejsevalueringen og forinden vende det med supervisor, hvis der er problematikker, der bør diskuteres med praktikstedet til evalueringen
- at efterleve DMTFs etiske regelsæt for musikterapeuter og involvere supervisorerne ved tvivlsspørgsmål, fx i forhold til at samstemme musikterapiforløbene med den øvrige (be)handlingsplan for klienten på praktikinstitutionen
- at aflevere supervisionsrapporten til tiden, så den kan godkendes af individuel supervisor inden Formidlingseksamen, jf. Studieordningen

KRAV TIL SUPERVISORERNE

Supervisorerne er godkendte musikterapisupervisorer.

Det er supervisorernes ansvar:

- at skabe tryghed i situationen
- at skabe klarhed i forhold til problemstillinger og aktivere den studerendes ressourcer i forbindelse med problemløsning i den musikterapeutiske praksissituation
- at rådgive så det musikterapeutiske arbejde udføres etisk og metodisk forsvarligt i forhold til behandlingsmulighederne på institutionen og i henhold til det etiske regelsæt
- at informere studienævnets formand om eventuelle problemer i forhold til den studerendes terapiudøvelse, eller hvis den studerende forsømmer supervisionen
- at facilitere at de studerende i klynger og grupper giver etisk forsvarlig og relevant feedback til den der fremlægger

Det er den individuelle og klyngesupervisors ansvar:

- at skemalægge første supervision med den studerende, så supervisor kan godkende antal klientforløb og deres sammensætning ved observationsfasens afslutning
- at planlægge hvordan balancen mellem individuel og klyngesupervision sammen med den/de studerende. Balancen kan justeres løbende efter behov, dog således at der minimum er to gange klyngesupervision i et af musiklokalerne, så der kan inddrages musikalske rollespil etc. i supervisionen
- at godkende den studerendes behandlingsoplæg for hver enkelt klient, før de uddeles til praktikinstitutionen
- at give den studerende mulighed for at fremlægge problematikker, som den studerende ikke ønsker fremlagt i en gruppesetting med medstuderende
- at arrangere og gennemføre midtvejsevalueringen i midten af oktober, hvor praktikstedet, den studerende og supervisor mødes fysisk eller online. Inden evalueringen vender supervisor og den studerende evt. problematikker, der ønskes drøftet i løbet af midtvejsevalueringen
- at eksaminere og bedømme supervisionsrapporten, så den er evalueret før formidlingseksamen prøve 9

Det er gruppesupervisorens ansvar:

- at lave en hensigtsmæssig fordeling af de studerende i to hold, hvis der er tale om en stor årgang
- at sende information ud i god tid vedrørende afholdelsen af gruppesupervisionen
- at læse det specifikke behandlingsoplæg og oplæg til gruppesupervision, som den studerende har sendt inden supervisionen
- at facilitere at de studerende får indblik i musikterapeutisk arbejde med andre klientgrupper
- at facilitere musikalsk bearbejdning, rollespilsformater, reflekterende teams etc. på en måde, at det hjælper supervisanden til at forstå egne processer

LITTERATUR – supervision

Pedersen, I. N., Holck, U. & Ridder, H. M. (2022). Clinical supervision for internship students. In: I.N. Pedersen, C. Lindvang & B. D. Beck (Eds.), *Resonant Learning in Music Therapy. A Training Model to Tune the Therapist*, pp. 317-341. Jessica Kingsley Publishers

Pedersen, I.N., Lindvang, C. & Beck, B. D. (Eds.) (2022). *Resonant Learning in Music Therapy. A Training*

SUPPLERENDE LITTERATUR – supervision

- Feiner, S. (2019). A journey through internship supervision revisited: Roles, dynamics, and phases of the supervisory relationship. In: M. Forinash (Ed), *Music Therapy Supervision, Second Edition*, 157-176. Barcelona Publisher
- Forinash, M (2019). *Music Therapy Supervision*. Second Edition. Kap: 2,3 & 19. Barcelona Publishers.
- Holck, U. (2010). Supervision af novicemusikterapeuter i arbejde med børn med betydelige og varige funktionsnedsættelser. In: K. Stensæth, A.T. Eggen & R.S. Frisk (Eds), *Musikk, helse, multifunktionshemming, Skriftserien fra Senter for musikk og helse*. 89-104, Norges Musikkhøgskole. Link <https://nmh.brage.unit.no/nmh-xmlui/handle/11250/172680>
- Holloway, E. L. (2012). *Clinical Supervision: A Systems Approach*. SAGE.
- Pedersen, I.N. (red.) (2013). *Kunstneriske medier i supervision af psykoterapi. Indsigt og vitalitet*. Aalborg Universitetsforlag.
- Richards, E. (2009). Whose handicap? Issues arising in the supervision of trainee music therapists in their first experience of working with adult with learning disabilities. In: H. Odell-Miller & E. Richards, E. (Eds), *Supervision of Music Therapy. A theoretical and practical handbook*. Routledge.

LITTERATUR – observation

- Holck, U. (2007). An Ethnographic descriptive Approach to Video Microanalysis. In T. Wosch & T. Wigram (Eds.), *Microanalysis in Music Therapy*, pp. 29-40. Jessica Kingsley. (online, AUB)
- Robson, C., & McCartan, K. (2016). *Real World Research* (4th ed.). John Wiley. Kap. 14 om observationsmetoder.

SUPPLERENDE LITTERATUR – observation

- Davidsen, J., & Kjær, M. (red.) (2018). *Videoanalyse af social interaction*. Samfundslitteratur.
- Knoblauch, H, Tuma, R., & Schnettler, B. (2015). *Videography - Introduction to interpretive videoanalysis of social situations*. Peter Lang GmbH (e-bog på AUB)
- Wosch, T., & Wigram, T. (Eds.) (2007). *Microanalysis in Music Therapy*. Jessica Kingsley